

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3342

Vragen van lid **Beckerman** (SP) aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat over *het lozen van verontreinigd water boven Schiermonnikoog* (ingezonden 31 mei 2021).

Antwoord van Minister **Blok** (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 28 juni 2021).

Vraag 1

Wat is uw reactie op uw toezichthouders, die zeggen zich zorgen te maken over de forse dumping van verontreinigd water 20 kilometer boven Schiermonnikoog?¹

Antwoord 1

Het gaat hier om de voorgenomen gaswinning door ONE Dyas in de Noordzee op 20 km boven Schiermonnikoog en Borkum. ONE Dyas heeft hiervoor een milieueffectrapportage (MER) opgesteld en de benodigde vergunningen aangevraagd. Het MER en de aanvragen zijn voor advies voorgelegd aan de wettelijk adviseurs. Ik heb deze adviezen betrokken bij de beoordeling van de aanvragen. In de adviezen met betrekking op het winningsplan hebben het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) en de Mijnraad gewezen op het forse volume productiewater dat zal worden geloosd in zee. Daarbij heeft SodM opgemerkt dat deze lozing niet ongebruikelijk is en voldoet aan de regelgeving, maar dat dit niet de meest wenselijke route is. Omdat momenteel geen andere optie voorhanden is, zoals een put die voor waterinjectie kan worden gebruikt, heeft SodM mij geadviseerd om drie jaar na aanvang van de winning door ONE Dyas een evaluatie te verlangen van de daadwerkelijke hoeveelheid geloosd productiewater, de karakteristieken daarvan en van de mogelijkheden om op een natuurvriendelijker manier met dit water om te gaan. Het kan dan gaan om verdere zuivering van het water, de verplichting om het water alsnog te injecteren in een put of een andere manier om het productiewater te verwerken. Het advies van SodM heb ik overgenomen door deze voorwaarden op te nemen als voorschrift bij de omgevingsvergunning voor het platform.

¹ Dagblad van het Noorden, 27 mei 2021, «Zorg over forse lozing verontreinigd water bij gaswinning boven Schiermonnikoog». (<https://www.dvhn.nl/groningen/Zorg-over-forse-lozing-verontreinigd-water-bij-gaswinning-boven-Schiermonnikoog-26850824.html>)

De Mijnraad heeft in zijn advies opgemerkt dat lozingen op de Noordzee zullen plaatsvinden in zowel de boorfase als de productiefase. De Mijnraad wijst er op dat de effecten van de sedimentatie van het geloosde boorgruis dienen te worden geadresseerd in het MER. De effecten van zowel de lozing van boorgruis als productiewater zijn uitgebreid onderzocht in het MER. De Mijnraad stelt dat ten aanzien van de lozing van het productiewater in Duitsland strengere eisen gelden en dat vanwege het feit dat de gasvelden grensoverschrijdend zijn er voor aanvang van de productie een unitisatie-overeenkomst tussen beide landen moet worden gesloten. De Mijnraad adviseert om de gelegenheid aan te grijpen om de milieueisen meer op elkaar te laten aansluiten, bij voorkeur in de richting van de strengere regelgeving in Duitsland.

Met de Mijnraad deel ik de mening dat rekening moet worden gehouden met geldende normen in Duitsland. Voor het gehele project is in samenwerking met de Duitse autoriteiten een grensoverschrijdend milieueffectrapport opgesteld, waarin de potentieel nadelige effecten op natuur en milieu zijn onderzocht en beschreven. Daarbij zijn de potentieel nadelige effecten beoordeeld aan de geldende regelgeving in beide landen. Ik acht het daarom niet noodzakelijk om de milieueisen meer op elkaar te laten aansluiten. De hier ingediende aanvragen dienen beoordeeld te worden aan de in Nederland geldende regelgeving. Voor de boringen en winning in Duitsland worden overigens vergelijkbare maar separate procedures doorlopen waarbij de Duitse autoriteiten hun eigen afweging maken.

Vraag 2

Welke gevolgen zijn er volgens u voor de natuur in de Noordzee en Waddenzee wanneer stoffen als benzeen, kwik, zink en methanol in tientallen duizenden liters water dagelijks worden gedumpt in zee? Welke gevolgen zijn er voor het oesterbankhersteltraject? Wat zijn volgens u de gevolgen van het in zee terecht komen van 16.000 ton boorgruis? Op welke feiten heeft u deze mening gebaseerd?

Antwoord 2

ONE-Dyas heeft de gevolgen voor de natuur van de lozing van productiewater laten onderzoeken in het MER dat opgesteld is ter voorbereiding van de aanvraag voor omgevingsvergunning voor de oprichting van het productieplatform. In het MER² en de bijbehorende Natuurtoets worden de effecten beoordeeld van het worstcasescenario, dit betreft 210 m³ water per dag, bestaande uit condensatiewater³ en formatiewater⁴. Dit scenario doet zich voor aan het einde van het leven van een put. Het is niet zeker of de putten bij N05-A überhaupt formatiewater zullen produceren en het is zeker niet waarschijnlijk dat dit zich voordoet in de eerste 3 jaar van productie. De verwachting is dat gedurende de overgrote periode alleen condensatiewater wordt geproduceerd met een verwachte hoeveelheid van 30 tot 60 m³ per dag.

Voor de concentraties verontreinigende stoffen in het te lozen water is voor de beoordeling van de effecten uitgegaan van de maximaal wettelijk toegestane concentraties en bij de beoordeling van de hoeveelheid toe te passen methanol is uitgegaan van een worstcasescenario.

De effecten van de lozing van deze stoffen is beoordeeld in de Natuurtoets⁵ in het MER. Uitgangspunt zijn de toegepaste Best Available Technology (BAT, best beschikbare technieken)⁶, die een aantal technieken adviseert om toe te passen. De voorkeurstechniek is het herinjecteren van water. Dit is echter pas mogelijk als een lege gasput voorhanden is. Daar is in dit geval geen sprake van. Daarom heb ik, conform het advies van het SodM, de voorwaarde opgenomen dit na 3 jaar productie te evalueren. ONE-Dyas past bij N05-A wel

² Zie MER Deel 2: milieueffecten paragraaf 5.4.3.2.

³ Water dat aanwezig is in dampvorm in het gas op reservoirdiepte en condenseert door de lagere druk op het platform.

⁴ Water dat aanwezig is in vloeibare vorm in het reservoir. Dit wordt mee geproduceerd als de gasdruk laag is.

⁵ M9 Natuurtoets, par 6.7.1

⁶ Best Available Techniques Guidance Document on upstream hydrocarbon exploration and production, EU, 2019

andere best beschikbare technieken toe, zoals bijvoorbeeld de plaatsing van een olieafscheider om de lozing van schadelijke stoffen te reduceren. Voor de lozing van boorgruis is specifiek voor het N05-A project een pluimmodel gemaakt om inzichtelijk te maken hoe en waar de geloosde boorgruis en boorspoeling terecht komt.⁷ In de Natuurtoets⁸ is op basis van de gegevens uit het pluimmodel en wetenschappelijke literatuur beoordeeld dat door de lozing van boorgruis weliswaar een gebied van 3,5 ha voor langere tijd verstoord wordt, maar binnen dit verstoringsgebied geen bijzondere hardsubstraat soorten aanwezig zijn en dat dit in verhouding tot het geheel van de Borkumse Stenen (60 000 ha) niet tot significante effecten leidt.

Vraag 3

Waarom moet er methanol aangevoerd worden bij de gaswinning door ONE-Dyas? Welke minder belastende alternatieven zijn er?

Antwoord 3

Methanol is nodig bij het opstarten van putten omdat door het drukverschil tussen het reservoir en de procesinstallatie hydraatvorming⁹ kan optreden. Op basis van de Mijnbouwregeling is ONE-Dyas gehouden de meest milieuvriendelijke stof toe te passen. Methanol is op basis van het OSPAR-verdrag gekwalificeerd als PLONOR: Pose Little or No Risk to the environment. Een alternatief is MEG (monoethyleenglycol) dat ook gekwalificeerd is als PLONOR. Hiervan is echter een grotere hoeveelheid nodig.

Vraag 4

Klopt de uitspraak van de oliebedrijven dat de boorplek niet geschikt is om de verontreinigende stoffen die mee omhoog komen, niet teruggepompt kunnen worden? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 4

Ja. Om het geproduceerde water terug te pompen in de ondergrond is een reservoir nodig dat geen gas meer produceert, waarvan het gesteente voldoende doorlatend is en waar de druk voldoende laag is om water in te pompen. Deze situatie kan zich alleen voordoen als al aanzienlijke tijd gas is geproduceerd uit het reservoir. In dat geval zal onderzocht worden of het geproduceerde water daar geïnjecteerd kan worden. Het bewust boren van een put speciaal voor het injecteren van water voordat gas is geproduceerd heeft geen zin, omdat bij aanvang van de gasproductie de waterproductie laag is en de milieueffecten van het boren van een put speciaal voor dit doeleinde niet opwegen tegen de effecten van het lozen van het geproduceerde water.

Vraag 5

Op welk onderzoek baseren de oliebedrijven zich wanneer zij zeggen dat het afvoeren van boorgruis belastender is voor de onderwaternatuur dan het dumpen ervan in zee?

Antwoord 5

In het MER¹⁰ zijn de nadelige milieueffecten van het afvoeren van het boorgruis vergeleken met het lozen in zee. Hierbij zijn de emissies naar lucht en effecten voor klimaat en de hoeveelheid afval die op land verwerkt moet worden vergeleken met de effecten van de vertroebeling, sedimentatie en verontreiniging door de lozing van boorgruis. Nu de nadelige effecten van lozing beperkt zijn, is in het MER geconcludeerd dat afvoer naar land meer belastend voor het milieu.

⁷ M3 Pluimmodellering boringen en M6 Morfologische effecten van platform, steenbestorting en boorgruis

⁸ M9 Natuurtoets, par 6.4.2, 6.6.1, 6.7.2, 7.3, 8.5, 11.7.2

⁹ Hydraten zijn kristalvormige stoffen die ophopen in het equipment en zodoende een blokkade vormen voor de gasdoorstroming.

¹⁰ Deel 2: Milieueffecten par. 17.4

Vraag 6

Wat vindt u van de optie die de bedrijven zelf noemen, namelijk dat het plaatsen van een koolstoffilter die de meeste schadelijke stoffen uit het water filtert? Bent u bereid er voor te zorgen dat de bedrijven deze filters gaan plaatsen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

ONE-Dyas heeft gekozen voor een olie-waterscheider in plaats van een zgn. actief koolstoffilter. Bij gebruik van een actief koolstoffilter ontstaat afval, dat afgevoerd moet worden. Bij een olie-waterscheider is dat niet het geval. De milieuaspecten van beide opties zijn tegen elkaar afgewogen in het MER (paragraaf 5.4.3.3.). Uit het onderzoek blijkt dat positieve effecten van het toepassen van de actief koolstoffilter niet opwegen tegen de nadelige effecten. ONE-Dyas geeft echter aan dat zij zal blijven kijken naar mogelijkheden om met de best beschikbare technieken de impact nog verder te minimaliseren en dat zij daarover graag in gesprek blijft met stakeholders.

Vraag 7

Vindt u een onderzoek, naar een plek waar de verontreinigende stoffen teruggepomp kunnen worden, na drie jaar niet veel te laat? Bent u bereid deze termijn in te korten? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 7

Nee, zie daarvoor ook het antwoord op vraag 2. In het begin van de productiecycclus wordt niet de grote hoeveelheid productiewater verwacht die is aangenomen bij de beoordeling in het MER. In het MER is nadrukkelijk uitgegaan van een worstcasescenario. De voorgestelde boringen worden in de eerste jaren van de productie uitgevoerd, zodat dan kan worden onderzocht of een van de geboorde putten geschikt is voor waterinjectie.

Vraag 8

Kan overzichtelijk gemaakt worden welke verschillen er zijn tussen de regelgeving in Duitsland en Nederland?

Antwoord 8

In het MER is bij ieder thema aan het begin van het betreffende hoofdstuk de Nederlandse en Duitse wetgeving toegelicht aan de hand waarvan de effecten beoordeeld zijn.

Vraag 9

Bent u bereid het advies van de Mijnraad op te volgen en deze gelegenheid aan te grijpen om de milieueisen meer op elkaar te laten aansluiten, bij voorkeur in de richting van de strengere regelgeving in Duitsland? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 9

Nee, de milieueisen die in Nederland worden gehanteerd gelden voor alle bedrijfssectoren in Nederland. Het aanpassen daarvan naar aanleiding van een specifieke casus is onwenselijk. De wetgever in elke afzonderlijke lidstaat van de Europese Unie heeft het mandaat om voor haar territorium op basis van Europese wetgeving de eisen vast te stellen die zij noodzakelijk acht. In deze kwestie moeten de milieueffecten van de activiteit in Duitsland tevens voldoen aan de Duitse normen, zie mijn antwoord op vraag 1. Daarom is het niet nodig dat ik deze overneem.

Vraag 10

Welke mogelijkheden zijn er nog om deze gaswinning, zo dicht bij het Unesco Werelderfgoed gebied De Wadden, te stoppen?

Antwoord 10

Ik heb de aanvragen beoordeeld aan de hand van de geldende wet en regelgeving. Ik heb vooralsnog geen aanleiding de gevraagde vergunningen te weigeren. Het vergunningsproces wordt met grote transparantie en zorgvuldigheid gevoerd in afstemming met de Duitse autoriteiten. Voordat corona deze mogelijkheden beperkte, zijn er voorlichtingsbijeenkomsten geweest in Het Hogeland, Borkum en Schiermonnikoog. Daarbij zijn

bewoners en stakeholders in de gelegenheid gesteld om inspraak te leveren op de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER. In het MER en de onderliggende onderzoeken is bijzondere aandacht besteed aan de ligging van het project ten opzichte van de nabijgelegen waardevolle gebieden en natuurwaarden van de omgeving. De Wadden liggen op ruime afstand van de productielocatie. Het MER en de ontwerpbesluiten hebben gedurende 6 weken in Nederland en Duitsland (digitaal) opengestaan voor zienswijzen en vragen. Eind juni zal de commissie MER nog een onafhankelijk advies geven op het MER. Het advies van de commissie MER en de ingekomen zienswijzen zal ik betrekken bij de definitieve besluitvorming. Dit zal naar verwachting aan het eind van de zomer zijn.